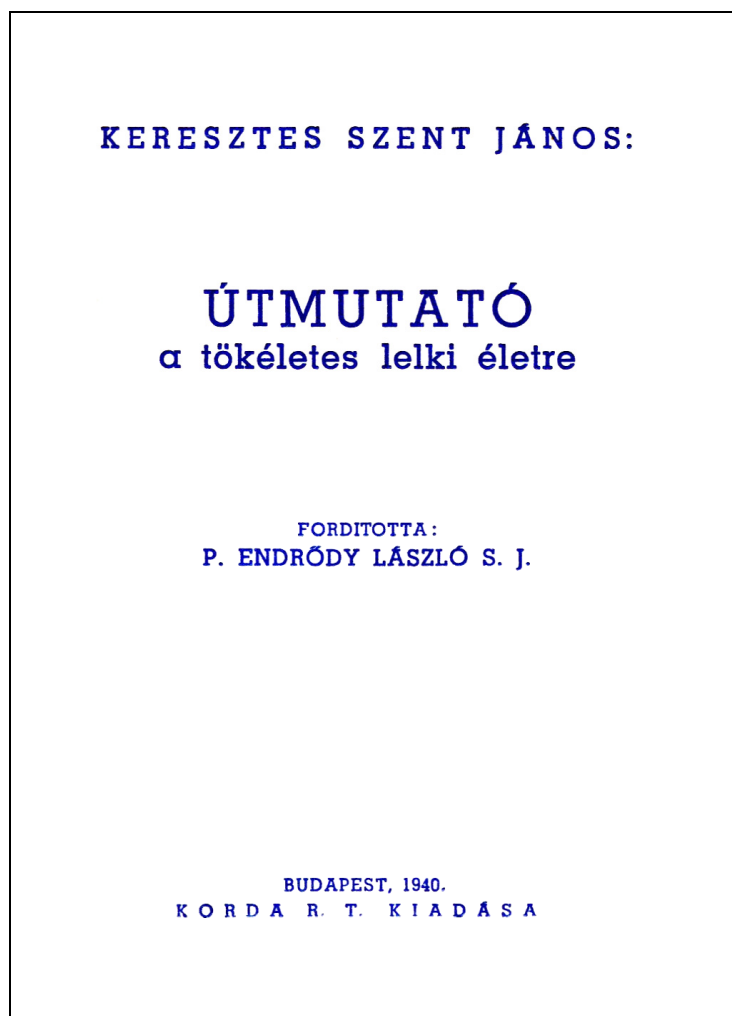

Keresztes Szent János

Útmutató a tökéletes lelki életre

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Keresztes Szent János Útmutató a tökéletes lelki életre

Fordította
P. Endrődy László S. J.

Nr. 680/1940. Imprimi potest.
Budapestini, die 17. Junii 1940.
Eugenius Somogyi S. J.
Praep, Prov. Hung.

Nihil obstat.
Joannes Hemm S. J. censor
dioecesanus.

Nr. 4818/1940. Imprimatur.
Strigonii, die 12. Julii 1940.
Michael Török
vicarius generalis subst.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című füzet elektronikus változata. A könyv 1940-ben jelent meg Budapesten a Korda R. T. kiadásában. Az elektronikus változat a Jézus Társaság engedélyével készült. A programot lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog a Jézus Társaság tulajdonában van.

A könyvet Gillay Zoltán vitte számítógépbe.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Előszó.....	4
Bevezető jegyzet	5
Elővigyázatok	5
A világgal szemben.....	6
Első elővigyázat: Minden szeretet Istené!	6
Második elővigyázat: Minden gond Istenért!	6
Harmadik elővigyázat: Minden figyelem Istenre!	6
A sátán ellen.....	8
Első elővigyázat: Várni az engedelmességre!.....	8
Második elővigyázat: Egyedül Istennek engedelmeskedjünk!	8
Harmadik elővigyázat: Keressük az utolsó helyet!.....	9
A test ellen	10
Első elővigyázat: Mindenkinek rendelkezésére állni!	10
Második elővigyázat: A kellemes mit se számít!	10
Harmadik elővigyázat: Előnyben, ami keserű!	10

Előszó

E lapok Keresztes Szent Jánosnak, az egyetemes Egyház tanítójának s a lelki élet nagy mesterének egyik, magyarul mindeddig kiadatlan kis remekművét közlik.

A „*Cautelas que se deben usar contra los tres enemigos del alma*” fordítását Dom Chevalier O. S. B. spanyol-francia kritikai kiadása (*Les Avis, Sentences et Maximes de St. Jean de la Croix, Desclée de Brouwer, 1933.*) alapján végeztük, a spanyol szöveg állandó szemmel tartásával.

Adja Isten, hogy egy oly korban, amely külsőségekben élve és felszínesen cselekedve, a mély lelki életet szinte alig ismeri és küzdelmeit vállalni nem meri, – a nagy Szent Egyháztanító e rövid oktatása is meghozza a lelkekben a kívánt eredményt, és legyenek mindenütt, akik példájukkal tegyenek tanúságot az önmegtagadott és Istennel egyesült élet bensőséges boldogsága, szépsége és igazi apostoli hatóereje mellett.

P. Endrődy László S. J.

E mű eredeti címe:

ELŐVIGYAZATOK,

melyeket a lélek három ellenségével szemben kell alkalmaznunk, amint erre a mi boldog Atyánk, Keresztes Szent János oktatta a bea-i apácákat.

Bevezető jegyzet

Az itt közölt kis tanulmány nem a misztika, hanem a szerzetesi élet aszkétikus kérdéseiről szól. Szövege egyszerű és világos ezért nem is igényel magyarázó jegyzeteket. Ez különben a Szent műveiről P. Szeghy Ernő véleménye is: „Keresztes Szent János – írja – bőségesen magyaráz mindent, ha nem is mindig azonnal ott, ahol valami kérdést elkezd tárgyalni, hanem esetleg néhány sorral vagy lappal odébb. Mégpedig magyarázza ugyanazt nem egyszer, de kétszer-háromszor, kilencszer-tízszer.” (Keresztes Szent János művei. Tájékoztató bevezetés 43-44. old.) – Így aki az itt nyert ízelítő után jobban meg akarja ismerni a Szent tanítását, legjobb, ha magát az ő műveit veszi elő.

Rá szeretnék még e helyen mutatni arra is, hogy mily mély és bensőséges megegyezés van *Loyolai Szent Ignác* és *Keresztes Szent János* tanítása közt. A minél teljesebb önmehtagadás, az önérdekből és önakaratból való minél tökéletesebb kivetkőzés s a hitből fakadó engedelmség mindkettőjükénél az igazi erényre törekvő lelki élet tengelye. Ezt az alapvető megegyezést a lelkigyakorlatok nagy mesterének és a misztika egyházdoktorának tanításában már Avilai Szent Teréz is kifejezésre juttatta. (L. Brou, Ste. Therese et les Exercices. Coll. de la Bibl. des Exerc. No 61, 62.)

Keresztes Szent János művei:

A Kármel-hegy útja.

A lélek sötét éjjele (mely az előbbinek folytatása).

A szellemi páros ének.

Az égő szeretetláng.

Spanyolból fordította őket Szent Teréziáról nevezett P. Ernő O. C. D. Budapest, 1926.

Keresztes Szent János életrajzá-t írta P. Brunó a Jesus Marie O. C. D., fordította P. Ernő a S. Theresia. Keszthely, 1936.

Elővigyázatok

Ha a szerzetes haladék nélkül el akar jutni az isteni összeszedettségre, a lelki csöndre, a szellemi kivetkőzöttségre és szegénységre, melyekben a Szentlélek békésen felüdít, melyek a lelket az isteni egyesülésre vezetik, kiszabadítják a világ és minden teremtmény akadályozásaiból és megtanítják, hogyan játssza ki a sátán cselvetéseit s melyek végül önmagától is felszabadítják, – ahhoz szükséges, hogy begyakorolja az alábbi szabályokat.

Meg kell előbb jegyeznünk, hogy minden kár, melyet a lélek elszenved, az ő három ellensége valamelyikétől jön, a világtól, az ördögtől vagy a testtől. A világ a legkevésbé félelmes ellenség, a sátán a legnehezebben felismerhető, és a test makacsabb a többinél. Támadásai meg nem szűnnek, ameddig csak meg nem szűnik bennünk a régi ember.

Ahhoz, hogy ez ellenségeink közül egyet is legyőzzünk, le kell győznünk mind a hármat. Mihelyt meggyengül az egyik, a többi is elerőtlenedik; és ha mind a három le lett győzve, a léleknek nincs többé háborúja.

A világgal szemben

Hogy lelkünk a világ részéről semmi kárt ne szenvedjen, három elővigyázattal kell élnünk.

Első elővigyázat: Minden szeretet Istené!

Az első az, hogy mindenki iránt egyazon szeretettel kell viseltetnünk s egyképpen el kell felejtenünk mindenkit, akár rokonokról, akár idegenekről legyen szó. A szívnek egyaránt el kell válnia a rokonoktól és idegenektől, sőt bizonyos értelemben különösen a rokonoktól, mert félős, hogy a természetes szeretettel, mely a rokonok közt mindig fennáll, újraéled a test és vér. Ha tökéletes lelki emberek akarunk lenni, ezt a pusztán természetes szeretetet le kell győznünk.

Legyen tehát nekünk mindenki olyan, mintha idegen volna! Így megfelelőbb lesz viselkedésünk, mint ha embereknek juttatnánk azt a szeretetet, mellyel Istennek tartozunk.

Ne szeressünk egy valakit jobban, mint a többieket. Szeretetünkre inkább méltó az, akit Isten jobban szeret, de azt nem tudhatjuk, hogy Isten kit hogyan szeret. Ha tehát a magunk részéről mindenkiről egyformán elfeledkezünk, amint azt a szent összeszedettség kívánja, elkerüljük az emberekkel szemben a nagy és kicsiny tévedéseket. Ne gondoljunk semmit az emberek dolgaival. Se jót, se rosszat, és amennyire tisztességgel tehetjük, vonuljunk mindenkitől vissza.

Ha másképpen teszünk, nem fogunk tudni szerzetes módjára élni, nem juthatunk el a lelki szent összeszedettséghez, s a hibákat sem kerülhetjük el, melyeket az a viselkedés magával hoz.

De ha úgy teszünk, ahogy mondtuk, ez számunkra a biztonság lesz, mert nincs más út, mely megszabadíthatna a tökéletlenségektől és károktól, melyeket a lélek a teremtményektől szenved.

Második elővigyázat: Minden gond Istenért!

A második elővigyázat a világgal szemben az anyagi javakra vonatkozik.

Ahhoz, hogy a belőlük eredő károktól megmeneküljünk és hogy mérsékeljük az anyagiakra való vágyódás túlzásait, az kell, hogy mindenfajta birtoklást megvessünk. Sőt mi több, el kell vetnünk minden gondot a táplálkozást, a ruházatot s bármely teremtett dolgot, vagy a holnapot illetőleg is, s minden gondunk legyen azé a másik, magasztosabb ügyé, amely az Isten országának keresése; azaz, hogy el ne veszítsük Istent. Minden egyéb, – amint erről maga az isteni Főlség biztosít – bőségben megadatik nekünk, hiszen nem felejtethet el minket Az, aki még az esztelen állatokra is gondot visel.

Így nyerjük el az érzékek csöndjét és békéjét.

Harmadik elővigyázat: Minden figyelem Istenre!

A harmadik elővigyázat ahhoz igen szükséges nekünk, hogy a szerzetes közösségben meg tudjuk magunkat őrizni a többiek részéről eredő minden lelki kártól. Sokan, amiért ezt az elővigyázatot nem alkalmazták, nemcsak hogy lelkük békéjét és javát veszítették el, hanem sok bajba és bűnbe jutottak és jutnak ma is.

Arról van szó, hogy a legnagyobb gonddal kell vigyáznunk, nehogy gondolatban, s még kevésbé szóban, foglalkozzunk azzal, ami a közösségben előfordul, akár a jelenben, akár a

múltban, vagy bármelyik szerzetessel. Se az illető jelleméről, se a szokásairól, se a tetteiről (ha még oly súlyosak is), sem a buzgóság látszatában, sem a javítás szándékából soha egy szót se szóljunk, hacsak nem annak, akit illet és a maga idején. Soha meg ne botránkozzunk és soha ne csodálkozzunk semmin sem, amit észrevettünk vagy hallottunk, hanem igyekezzünk megőrizni lelkünket a mindezekről való megfélelkezésben, mert ha beleegyezzünk, hogy lelkünk csak egy keveset is fölfigyeljen ezekre, úgy élhetnénk akár angyalok közt is, akkor is sok mindenben megütköznénk, aminek értelmét nem fognánk fel.

Jusson eszünkbe Lót felesége példája, aki a szodomabeliek pusztulásán nyugtalankodva hátratekintett, hogy lássa, mi történik, s ezért az Úr megbüntette és sóbálvánnyá változtatta. Értsük meg tehát Isten akaratát! Még ha ördögök közt élnénk is, azt akarja, hogy úgy éljünk köztük, hogy figyelmünk tekintetét ne is fordítsuk a tetteik felé! Hanem mindezzel semmit se törődjünk, s csak arra legyen gondunk, hogy a lelkünket tisztán és teljesen Isten számára őrizzük meg, a nélkül, hogy bármely emlékezés, erről vagy amarról, megzavarna.

Épp azért vegyük tudomásul, hogy a zárdákban és szerzetesközösségekben mindig lesznek dolgok, melyeken megütközhetünk, miután mindig lesznek ördögök, akik megrontani igyekeznek a szenteket. Isten ezt megengedi, hogy alakítsa s próbára tegye szentjeit.

Ha nem viselkedünk úgy, mintha csak távol lennénk a háztól, akkor minden erőfeszítés ellenére sem leszünk igazi szerzetesek, és nem is jutunk el a szent lelki kivetkőzöttségre, az összeszedettségre, és nem is leszünk mentek azoktól a károktól, melyek innen érnek. Azért ha nem így viselkedünk, lehet szándékunk a legjobb, buzgóságunk a legigazibb, az ördög vagy így, vagy úgy rá fog minket szedni, sőt már nagyon is rászedett, amikor megengedtük, hogy ilyesmivel elvonja lelkünket az összeszedettségtől.

Gondoljunk Szent Jakab apostol szavaira: „Ha pedig valaki vallásosnak (szerzetesnek!) tartja magát, nem fékezvén nyelvét, ... annak hiábavaló a vallásossága.” (1,26.) E szavak éppúgy vonatkoznak a belső beszédre, mint a külsőre.

A sátán ellen

Aki a tökéletességre vágyik, annak három elővigyázatot kell alkalmaznia, hogy felszabadítsa magát lelke második ellenségétől, az ördögtől.

Meg kell jegyezni, hogy az ördög számos eljárása közt, melyeket felhasznál arra, hogy a lelki embereket megtévessze, a leggyakrabban azzal él, hogy a jónak látszatával csapja be őket, tudván, hogy a rossz látása, ha nyíltan mutatná, visszariasztana.

Ezért mindig bizalmatlanoknak kell lennünk még azzal szemben is, aminek a látszata jó, különösen, ha az engedelmesség nem lép közbe.

A biztonságot ilyenkor vezetőnknek tanácsából nyerjük, akit megkérdezni tartozunk.

Első elővigyázat: Várni az engedelmességre!

Íme, az első elővigyázat: azon az eseten kívül, amikor parancs kötelez valamely eljárásra, ne fogjunk ilyenhez soha, bármily jónak lássék is, akár mi magunknak, akár másoknak, akár a zárdában, akár azon kívül, az engedelmesség parancsa nélkül. Az engedelmességben van számunkra az érdem és biztonság.

Óvakodjunk minden egyéni nézettől, így elkerüljük az ördög csapdáit, azokat a nem is sejtett károkat, melyekért majd annakidején számot kell adnunk Istennek. Ha ezt nem tartjuk be kicsiben és nagyban, hiába érezzük magunkat biztonságban, ki nem kerüljük, hogy az ördög be ne csapjon, vagy kicsit, vagy nagyon.

És ha nem is lenne más kárunk, mint az, hogy nem viselkedünk mindenben az engedelmesség szerint, már ezáltal is tévúton haladunk, és pedig hibánkból. Isten többre becsüli az engedelmességet még áldozatainknál is. A szerzetes tettei már nem ötóle, hanem az engedelmességből erednek. De ha ennek keretén kívül vannak, tudnunk kell, hogy elveszett cselekedeteknek ítéltetnek.

Második elővigyázat: Egyedül Istennek engedelmeskedjünk!

Második elővigyázat, hogy az előjáróban sohase lássunk kevesebbet, mint Istent, bárki legyen is az előjáró, miután ő Isten helyettese.

És jól jegyezzük meg, hogy az ördög, aki ellensége az alázatnak, ebben élénken dolgozik ellenünk.

Ha valaki így tekint az előjáróra, az nagy haszon és nyereség; ha másképp, az nagy kár és veszteség.

Nagy gonddal ügyeljünk tehát arra, hogy ne foglalkozzunk magunkban sem az előjáró jellemével, sem a modorával, sem arckifejezésével, sem más eljárás módjával. Ezzel azt a nagy kárt okoznánk magunknak, hogy emberivé alakítanánk az Istenért való engedelmességet, amikor kizárólag azért, amit az előjáróban a magunk szemeivel látunk, teszünk vagy nem teszünk valamit, és nem a láthatatlan Istenért, akinek őbenne szolgálunk.

Annál hamisabb és meddőbb lesz az engedelmisségünk, minél inkább terhünkre lesz az előjárónak velünk ellenkező természete, vagy minél inkább megörvendeztet az ő rokonszenves mivolta. Mondom: az ilyen emberi tekintetek sugallásával az ördög már egy sereg szerzetes tökéletességét romba döntötte, akiknek az engedelmissége igen keveset ért Isten szemében, mert ily okok vezették őket, mikor engedelmeskedtek.

Ha ezekben a dolgokban nem alkalmazunk magunkkal szemben erőszakot mindaddig, míg csak le nem győzzük egyéni érzéseinket, úgyhogy közömbösen fogadjuk, akár ez, akár

amaz az előjáró, addig semmiképp sem lehetünk igazi lelki emberek és nem is tarthatjuk meg tökéletesen a fogadalmainkat.

Harmadik elővigyázat: Keressük az utolsó helyet!

A harmadik elővigyázat, mely teljesen ellentétes az ördöggel, ez:

Szívünkön viseljük, hogy mindig, szóban és tettben, megalázkodjunk, örüljünk mások javán, mint a magunkén és keressük azt, hogy mindig mindenkit elénk helyezzenek, s ezt őszinte szívből kívánjuk is. Ily módon le fogjuk győzni a rosszat a jó által, megszalasztjuk az ördögöt és elnyerjük a szív vidámságát.

Igyekezzünk így tenni különösen azokkal szemben, akiket kevésbé kedvelünk, tudván, hogy más viselkedéssel nem jutunk el az igazi szeretetre és nem is haladunk benne.

Legyen mindig inkább kedvünkre, ha minket tanítanak, mintsem hogy mi akarjuk tanítani a legkisebbet is az összesek között.

A test ellen

Aki le akarja győzni önmagát és érzékiségét, a harmadik ellenséget, annak még ezt a három elővigyázatot kell alkalmaznia:

Első elővigyázat: Mindenkinék rendelkezésére állni!

Az első elővigyázat az, hogy megértsük, hogy nem másért jöttünk a zárdába, mint hogy mindnyájan alakítsanak és gyakoroltassanak minket. Így elkerüljük mindazt a tökéletlenséget és zavart, mely számunkra akár a szerzetesek természetéből, akár a modorukból eredhet. Jó, ha azt hisszük, hogy mindazoknak, akik a zárdában vannak, az a feladatuk, – ami igaz is, – hogy gyakoroltassanak minket. Egyesek szavaikkal alakítanak, mások a tetteikkel, ismét mások velünk ellentétes ítéleteik által. Minekünk mindezekben olyanoknak kell lennünk, mint a szobornak, amely rendelkezésére áll hol annak, aki faragja, hol annak, aki festi, hol annak, aki aranyozza.

Ha másképp teszünk, nem fogjuk tudni legyőzni sem érzékiségünket, sem ellenszenvünket; nem fogunk tudni sokáig jóban lenni a zárda többi tagjával, nem nyerjük el a szent békét és nem kerülünk el sok zátonyt és nyomorúságot sem.

Második elővigyázat: A kellemes mit se számít!

A második elővigyázat az, hogy soha el ne mulasszunk valamit azért, mert nincs ínyünkre-kedvünkre, ha Isten szolgálata annak teljesítését kívánja. És ne is végezzünk semmit a kedvünk miatt és az örömért, melyet magában a dologban találunk, ha nem kívánja azt Isten szolgálata, úgy mint azokat a munkákat, melyek nekünk visszatetszenek.

Másképp nem lehetünk állhatatosak és a gyávaságunkon sem leszünk úrrá.

Harmadik elővigyázat: Előnyben, ami keserű!

A harmadik elővigyázat abban áll, hogy soha az ima gyakorlataiban a lelki ember ne figyelje azt, ami ezekben édes, és ne is hagyja, hogy ez őt lekösse, és ne is végezze az ima gyakorlatait egyedül ezért; viszont soha ne meneküljön attól, ami ott keserű. Mert inkább kell keresnünk azt, ami fáradságos és kellemetlen, s elfogadva, így véget vetünk az érzékiségnek.

Nincs más útja annak, hogy letegyünk az önszeretetről és szert tegyünk Isten szeretetére.

A. M. D. G.